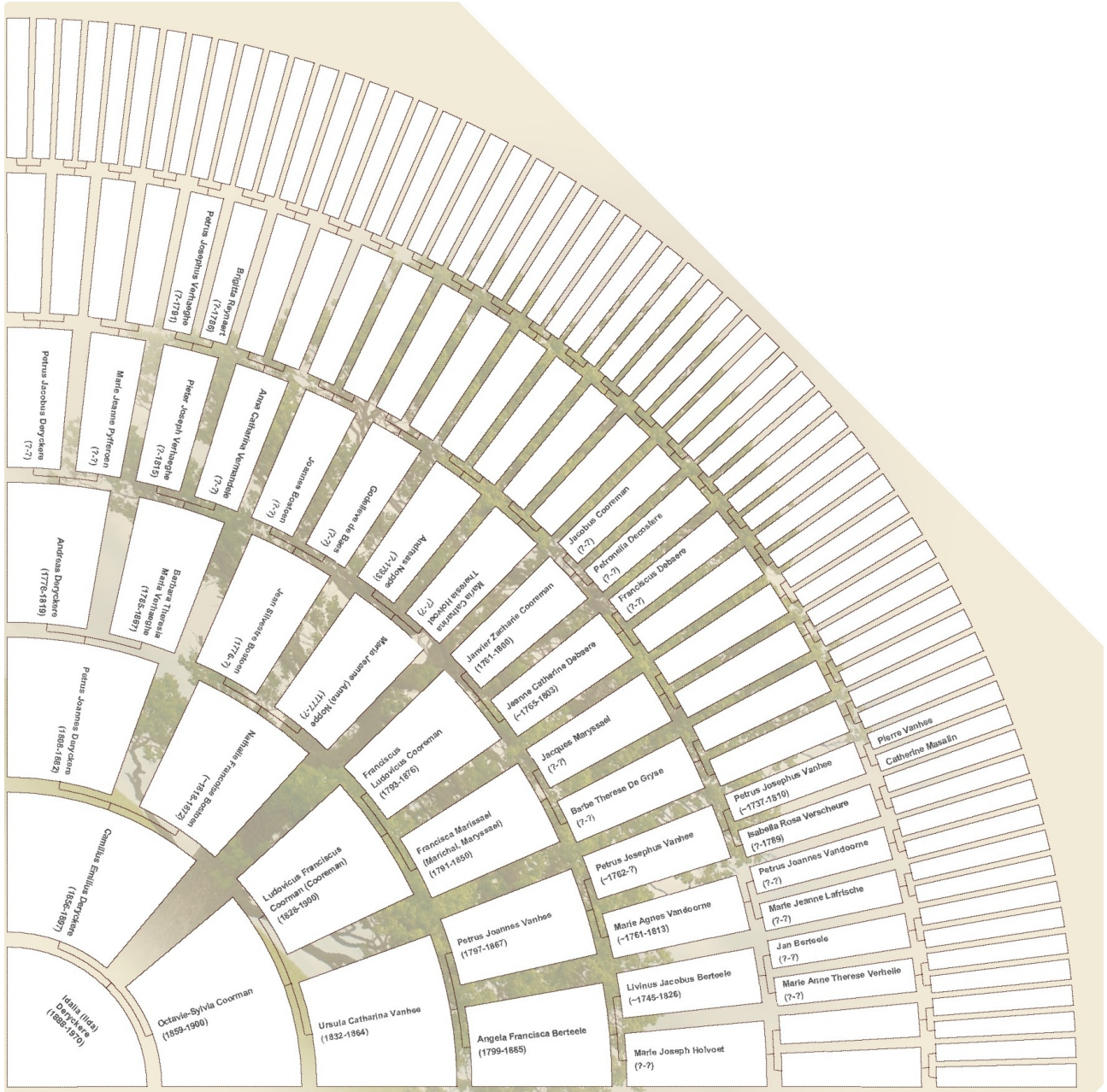

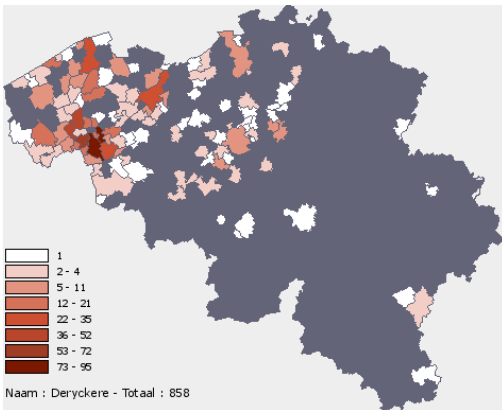
De Familie Deryckere

Bernard Vandeginste

2015

Algemeen

Voorkomen van de naam "Deryckere" volkstelling 1996

De naam "Deryckere" verwijst naar iemand die machtig of machtiger wordt of geworden is, iemand die rijker wordt, iemand die geld verdient, een "rijk" persoon. Deze familienaam is zeer oud. Te Kortrijk woonde er in 1315 een Simon Rikers of Deryckere. Opvallend is dat de familienaam vóór 1700 hoofdzakelijk in de kasselrij Kortrijk te vinden is. In de 14e eeuw treffen we nog de naam aan te Dottenijs, Kuurne, Lauwe en Meulebeke, in de 16e eeuw bovendien in Dadizele, Rollegem, Menen, Marke, Bavikhove, Zwevezele, Harelbeke, Heule, Bellegem en Spiere.

Zoeken op de naam "Deryckere" in de databank van West-Vlaamse aktes levert meer dan 1000 aktes op! De naam is dus vrij courant met veel vertakkingen

Onze familietak komt uit Gullegem

Onze tak van de familie "Deryckere" heeft haar wortels in de streek rond Gullegem, een kleine gemeente ten noorden van Kortrijk. In ieder geval komen alle voorouders van mijn grootmoeder uit die streek. Mijn grootmoeder werd met haar zussen op zeer jonge leeftijd wees en sprak niet graag over haar afkomst die ze met een zekere geheimzinnigheid omringde. Haar vader was zwingelaar (vlas) en had naast (of boven) het huis een zogenaamd zwingelkot. Zwingelen van vlas was een zeer stofferige en ongezonde bedoening, waaraan haar vader op vroege leeftijd door longontsteking overleed. Ook mijn vader liet weinig los over zijn grootouders. Oh, schone taak van de stamboomvorser om hier klaarheid in te brengen! We weten dat de grootouders van Idalia Deryckere (mijn grootmoeder) winkeliers waren die in de Daalstraat te Gullegem woonden. Van haar overgrootouders Andreas en Barbara Verhaeghe weten we dat ze landbouwers waren en overleden zijn in Gullegem, respectievelijk in 1819 en 1867. Ze hadden vier kinderen. Na het overlijden van Andreas is Barbara Verhaeghe hertrouwd met Judocus Dendauw uit Heestert. De volkstelling van 1814 vermeldt als woonplaats Gullegem Sectie C652 met de volgende gezinssamenstelling:

Deryckere Andre (38 jr) (dus geboren in 1776) huur, landbouwer met zijn echtgenote Verhaeghe Therese (29 jr) (dus geboren in 1785) met de volgende kinderen: Marie (8 jr), Pierre (6 jr), Charles (3 jr) en Louis (1 jr). De oudste dochter van Andreas, Maria Theresia, koppelde door haar huwelijk met François **Ferdinand Lagae** onze familie met de bekende Lagae familie uit Heule (zie stamreeks Deryckere). Dit is dezelfde Laga-familie waarvan de verste voorvader **Jon Lagha** stamoudvader is van Vera Schotte via haar grootmoeder Marie Andronie Windels.

Vroege vermeldingen van Deryckere

De familienaam "Deryckere" is zeer oud. Te Kortrijk woonde in 1315 (dus vlak na de Gulden Sporenslag in 1302) een Simon Rikers alias Deryckere. In de 14de eeuw komt de naam voor in Dottenijs, Kuurne, Lauwe en Meulebeke. Vanaf de 16e eeuw zien we de naam verschijnen in Dadizele, Rollegem, Menen, Marke, Bavikhove, Zwevezele, Harelbeke, Heule, Bellegem en Spiere. De oorsprong van onze familietak ligt echter in Gullegem.

De vroegste vermelding in de parochiale registers komt van een zekere NN DeRyckere, zoon of dochter van Boudewyn DeRyckere, die gedoopt is op 27 april 1567 in de parochie St. Anna/St. Kruis te Brugge. Tevens woonde (en woont) een uitgebreide Deryckere tak in Harelbeke, die door

een nazaat¹ kon getraceerd worden tot een zekere Jeroen Deryckere, geboren omstreeks 1520 te Harelbeke en er overleden rond 1557. Deze Jeroen zou vier kinderen gehad hebben.

Felicie Mathys, een groot tante van Vera Schotte was getrouwd met Karel-Lodewijk Deryckere uit Dadizele. Karel-Lodewijk behoorde tot een familietak die we hebben kunnen terugvinden tot medio de 17de eeuw en eveneens haar wortels heeft in Gullegem. Een verbinding tussen de tak van mijn grootmoeder en deze grootoom van Vera Schotte hebben we echter (nog) niet kunnen maken. Lodewijk Deryckere kwam in het Belgisch militair hospitaal van Blosseville terecht en was een vriend van Henri Pennynck, de grootvader van Vera Schotte. Henri en Lodewijk huwden met de gezusters Felicie en Madeleine die met hun moeder op de vlucht waren voor het oorlogsgeweld van WO I (zie familie Pennynck en Mathys).

Geestelijken in de familie Deryckere

Ik geloof niet dat onze tak van de Deryckere familie zich kan bogen op de katholieke traditie van gezinnen die hun zonen of dochters schonken aan de kerk, Ik ben ze niet tegengekomen op één uitzondering na, mijn tante **Maria**, oudste dochter van mijn grootmoeder Idalia, die als 21-jarige in 1935 intrad bij de Passionistinnen (is een slotklooster) in Tienen. Het was geen onverdeeld succes. Het was de gewoonte dat meisjes die intraden een grote 'dote' (geldelijke gift) meebrachten, hetgeen verklaart dat nonnen voornamelijk afkomstig waren uit gegoede families. Mijn grootouders konden maar met moeite zo'n 'dote' opbrengen gezien de bouw van hun huis aan de Passionistenlaan. Ik herinner me nog de (verre) treinreizen van mijn grootmoeder naar Tienen. Mijn grootvader ging nooit mee. Mijn grootmoeder

kwam nooit tevreden terug uit Tienen. In zekere zin was ze haar dochter kwijtgeraakt.

De problemen dienden zich pas echt aan begin de jaren vijftig toen Maria uittrad (haar kappe over d' hage smeed) en terugkeerde naar het ouderlijk huis, zonder restitutie van de 'dote'. We kunnen op zijn minst stellen dat ze niet welkom was. Voor haarzelf zette ze een naai-atelier op in het ouderlijk huis, waarbij ze beslag legde op het naaigerief van haar ouders (naaimachine, strijkijzers, etc.). Het werd een bron van twist en ruzie, hetgeen voortduurde tot haar vertrek naar het Begijnhof van Kortrijk begin zestiger jaren.

Wetenswaardigheden

- Een zekere **Pieter-Josef Deryckere** zou naast pottenbakker ook een bekende dichter geweest zijn die lid was van de Rederijderskamer.

De Maerlant² vermeldt: “Tot de vele dichters der Rederykkamers, wier verdiensten niet genoeg of byna niet bekend zyn, behoort Pieter-Joseph DERYCKERE. Deze, een pottebakker van beroep, geboren te Iseghem rond het jaer 1754, voegde by dit zyn handwerk, de beoefening der diehtkunst voor welke de natuer hem een'

¹ <http://users.telenet.be/antoon.deryckere/deryckere/dat0.htm#75>

²De Maerlant, tijdschrift voor lezende gezinnen, drukkerij van Horta-Delaere, Tielt, 1855

grooten aenleg geschonken had. Hy leide ziele toe op het volkslied en, geholpen door zyn' vriend Pieter Caytan, die zyne liedjes in muzyk bragt, verworf hy een zeer aenzienlyken naem in de stad waer hy ziele had gevestigd (1). Zyne liedjes werden veel door het volk gezongen en het is aen deze omstandigheid dat wy de bewarenis er van ver- schuldigt zyn. Het gelukte ons drie stukjes van hem byeen te krygen, en tot proeve van zyn diehterlyk talent, die nogtans niet zeer hoog te roemen is, geven wy hier zyn *Lied van de Bien*, getoonzet door *P. Caytan*. Men zal het met ons wel instemmen dat zyn trant veel heeft van de vloeiendheid van Cats en dat hy, met ineer geleerdheid, op den Nederlandsehen zangherg, eene aenzienlyke plaets had kunnen opdoen. De Ryckere overleed te Rousselaere den 2 van Zomermaend (juny) 1802, in den ouderdom van 68 jaren.”

- Een zekere M.M. Deryckere³ werd in Antwerpen ontboden bij de Pr. Willem van Oranje tijdens de omwenteling van 1830.

“Ce fut dans cet intervalle que le prince d'Orange appela à Anvers MM. Deryckere et J. B. D'Hane de Steenhuyze, afin de connaître les dispositions de la province. Ne pouvant se refuser à un appel de confiance, ils se rendirent à Anvers et furent introduits près du prince. Ils lui firent un tableau fidèle de la situation des esprits, lui représentèrent que l'évacuation des troupes hollandaises leur paraissait de la plus urgente nécessité et ajoutèrent que le gouvernement provisoire était reconnu partout, que le congrès national seul serait appelé à statuer sur le sort de la Belgique, et qu'ils pensaient que le prince avait beaucoup de chances d'y être élu roi des Belges. En entendant ces derniers mots, le prince d'Orange recula de surprise: « Et mon » père, s'écria-il, que ferez-vous de mon « père? » Les trois interlocuteurs restèrent interdits, silencieux, les yeux baissés. Le prince, dans la stupéfaction, semblait anéanti; pour la première fois la vérité lui apparaissait: sans doute aussi l'autorité paternelle produisait cette agitation dans une âme ardente, mais sans énergie“

- Een Prof Deryckere⁴ was in 1818 als secretaris betrokken bij de discussies over de herindeling van de provincie Oost-Vlaanderen.

“Procès-verbal de la -première séance du 5^{ieme} Comité divisionnaire. Ordre social, sous la présidence de son Excellence le Baron de Keerbergh de Kessel, Chevalier de V ordre du Lion Belgique, Gouverneur de la Flandre Orientale.

Cejourdhui vingt-un janvier mil huit cent dixhuit à onze heures du matin, en conséquence des lettres de convocation expédiées par ordre de M. le Gouverneur de la province, se réunirent, dans Tune des salles de l'hôtel du Gouvernement, les membres appartenant au troizième comité divisionnaire, dont les noms suivent, savoir: Messieurs Van Toers, suppléant; Cannaert; De Smet; Montigny; **De Ryckere**, secrétaire “

- Een J. Deryckere⁵ uit Kortrijk heeft in 1753 het orgel in de St.-Jacqueskerk te Doornik geplaatst.

- P.-J. Deryckere⁶ (1793- 1863), Prof Emeritus aan de universiteit van Gent staat vermeld in de “Dictionnaire des Hommes de Lettres, des Savans et des artistes de la Belgique“, Bruxelles, 1837. Hij was lid van het Belgisch Nationaal Congres.

Hij was de zoon van Pierre-Joseph de Ryckere uit Kortrijk, die zich in Gent als handelaar gevestigd had, samen met zijn vrouw Joanna Collage. Hij was welvarend geworden, had ook wat politiek bedreven en was heelhuids en nog welvarender uit de revolutie periodes gekomen. De zoon studeerde aan het bisschoppelijk college in Gent en behaalde in 1815 zijn diploma in de École de Droit in Brussel. Hij begon zijn loopbaan als advocaat. Hij trouwde met Marie-Anne Greenwood, de weduwe van de Antwerpse schilder Frans Solvyns. Ze bracht drie kinderen mee. Het echtpaar Deryckere-Greenwood bleef kinderloos.

Hevig tegen Bonaparte gekant, maakte De Rycker na diens terugkeer uit Elba een gedicht waarin hij het had over 'ce mortel sanguinaire' en dat hij liet drukken, maar blijkbaar niet verspreiden, omdat de drukker bang was dat Napoleon het nog wel eens zou kunnen halen en ondertussen gevaarlijk dicht was genaderd.

In 1817 schreef de Ryckere een ode in Latijnse verzen, opgedragen aan Willem I der Nederlanden.

³ Épisodes de la révolution dans les Flandres, 1829, 1830, 1831, Constantin Rodenbach, L. Hauman et compie, 1833

⁴ Messenger des sciences historiques, ou, Archives des arts et de la bibliographie de Belgique (1857)

⁵ Memoires, Société historique et archéologique de Tournai, 1887

⁶ http://nl.wikipedia.org/wiki/Pierre_De_Ryckere

Hij werd onmiddellijk gewoon hoogleraar benoemd aan de nieuwe universiteit en belast met de cursussen 'Institutes' en 'Pandectes'. Zijn onderwijs bleek gebaseerd op tamelijk verouderde publicaties. In 1823-24 was hij rector van de universiteit. Later stond hij als gemeenteraadslid van Gent aan het hoofd van een delegatie dat naar Brussel reisde om het nieuwe bewind te erkennen.

Stamreeks van Idalia Deryckere (Bernard Vandeginste)

In de stamreeks volgen we de mannelijke lijn van de kwartierstaat beginnend ofwel bij een van de ouders of grootouders. Bij de familie Deryckere starten we met Idalia Deryckere, de grootmoeder van Bernard Vandeginste

Idalia

geb.: 7 sep 1888, Gullegem
overl.: 1970, Kortrijk
geh.: 26 apr 1913 te Kortrijk met Edgard
Vandeginste
ber. : naaister (zelfstandig)

Mijn grootmoeder, Ilda is opgegroeid in een gezin van zeven kinderen, dat in Gullegem woonde, waarschijnlijk aan de Daalstraat. Het gezin telde vijf meisjes en twee jongens. Haar vader werkte bij het drogen (zwingelen) van het vlas en is door een longontsteking (stof) op slechts 40-jarige leeftijd overleden. De kleine Ilda was toen slechts 11 jaar oud. Haar moeder is daarna een groentewinkeltje begonnen. Slechts drie jaar na het overlijden van vader overleed ook haar moeder op 12 april 1900, een gezin achterlatend van zeven wezen. Marie de oudste dochter was toen 14 jaar. Ilda was slechts een jaartje jonger. Marie zette het winkeltje voort, waardoor het ouderloos gezin in haar eigen onderhoud kon voorzien en bij elkaar kon blijven. De kinderen bleven naar school gaan, maar zijn daarna gaan 'dienen' (dienstmeisje). Idalia diende, met kost en inwoon bij een begoede familie in de Groeningestraat te Kortrijk. De man was vrijmetselaar. Via de extra beloningen die op een spaarboekje werden geplaatst, sprokkelde ze voldoende geld bij elkaar om tijdens het interbellum hun huis aan de Passionistenlaan 23 te kunnen bouwen. Haar echtgenoot Edgard heeft ze leren kennen via de parochiale avondschool, die allerhande activiteiten voor de jeugd organiseerde. 25-jaar oud huwde Ilda op 26 april 1913 met Edgard Vandeginste. Amper negen maanden later werd hun eerste dochter Maria geboren op 24 jan 1914. Het duurde tot vrijwel het einde van de Grote oorlog vooraleer haar enige zoon Albrecht, mijn vader, geboren werd op 26 juni 1917 in de Gulden Sporenlaan 45 te Kortrijk. Een tweede dochter Laurette zou bijna tien jaar later op 12 oktober 1926 geboren worden. Op dertienjarige leeftijd overleed Laurette aan de gevolgen van een hersenvliesontsteking. Ondertussen was het gezin verhuisd naar de Passionistenlaan 23 te Kortrijk en was mijn vader reeds als 22-jarige werkzaam bij advocaat de Jaeghere. Haar oudste dochter Maria trad in bij de Zusters Passionisten in het klooster van Tienen, hetgeen uiteindelijk een drama werd toen ze na een aantal jaren uitrad en de 'schande' van de familie werd (zie geestelijken in de familie).

Mijn grootmoeder, meme, was bij ons een kind aan huis. Telkens als mijn moeder wederom in de materniteit van het H. Hartziekenhuis was voor de bevalling van een der kinderen kwam zij bij ons het huishouden doen. Elke maandagavond kwam zij bij ons oppassen terwijl mijn ouders naar de cinema gingen. Later, vanaf de vijftiger jaren ging ze met ons voor een maand mee naar zee. Mijn moeder deed het huishouden en meme was onze nanny die weer of geen weer met ons naar het

strand ging, waar we een strandkabine hadden.

Herinneringen aan mijn grootmoeder

Van 't Fort naar de Passionistenlaan door de Groeninge triomfboog, aan de hand van meme, zoals mijn grootmoeder genoemd werd, was maar een kort eindje. Het met bladgoud belegde Groeningebeeld halverwege bleef mij boeien. Elke donderdag haalde ze me op van de kleuterschool voor een bord crême patatjes. Ik at ze door met een lepeltje te strijken langs het bovenste randje van het bord. Hoewel ik ze niet

met een gouden lepeltje at, stelde ik mij voor hoe engeltjes met gouden lepeltjes rijstepap aten. 's Zondags maakte zij een "crême-au-beurre" taart die opgebouwd was uit lagen "petit beurtjes" gedrenkt in suikerwater met wat likeur. Daartussen stak een laag van diezelfde crême. De taart werd afgemaakt met een laagje chocolade erom heen. We kregen slechts een dun plakje want meme wilde er nog de hele week van genieten. 's Zomers kwam daar nog een ijsje overheen dat we kregen van een luid toeterende ijskar (de foto toont een kortrijkse ijskar met de verkoopster waarvan ik nog ijs heb gekregen). Daarna speelden we een rondje "paardjesspel" (mens erger je niet) vooraleer ze mij in de vooravond naar huis bracht. Soms ging ik met haar op bezoek bij haar zus Madeleine, die een einde verderop in de Passionistenlaan woonde. "Tante" Madeleine zoals we haar noemden was getrouwd met een onderwijzer uit Waregem. De mededeling dat hij een hersenbloeding gekregen had en het bloed uit zijn oren gelopen was, deed mij als klein jongetje terugdeinzen. Ik kon niet nalaten om als ik later op ziekenbezoek kwam om naar zijn oren te kijken.

Op maandagavond kwam meme ook, omdat onze ouders dan vaak naar de film gingen.

Als meme ons onverwachts bij het opstaan verwelkomde wist ik dat mama weer in het ziekenhuis lag met een nieuw zusje. Meme bleef dan tien dagen voor ons zorgen. Zolang duurde een "kinderbedde" in die tijd. Vanaf 1950, Lorrie was toen net geboren gingen we jaarlijks op vakantie naar Koksijde, eerst voor veertien dagen, later voor een maand. Meme ging dan met ons elke dag, 's ochtends en 's middags, weer of geen weer, naar het strand. Als het regende schuilden we in onze strandcabine om met haar "pieke zot te jagen" (een kaartspel). Later speelden we "manille", een

spel voor serieuze kaartspelers dat ook in cafés gespeeld werd. Niet alleen tussen de buien door aan zee speelden we kaart, maar ook 's zondags en 's maandags, met zijn tweeën (vaak met mijn vader) of met zijn vieren. Als ze niet kaartte, breide ze sokken met vier breinaalden die me bleven intrigeren. Alle afstanden overbrugde ze lopend, winter-zomer, zon-regen, het deerde haar niet. Zelf hadden we moeite om haar bij te benen tijdens de drie kwartier die het nam tussen de Passionistenlaan en de Beheerstraat. Veel later zou ik haar op zondagavond comfortabel naar huis rijden. Mijn moeder had een goede band met haar schoonmoeder, die de stille kracht was achter het gezin. Eenmaal is zij naar Delft gekomen, toen wij pas getrouwd waren. Later ontmoette ik haar nog zelden, alleen bij speciale gelegenheden: huwelijksbootjes en doopfeesten van de generatie achterkleinkinderen. Op leeftijd werd ze geveld door een leverkanker waaraan ze overleed in het St. Vincentius hospitaal. Ze had de Passionistenlaan een paar maand daarvoor verruild voor een bejaardentehuis vlak in de buurt. Haar zus tante Irma, die ongehuwd in het Begijnhof woonde, heeft bij haar overlijden een redelijk fortuin van 1 Milj BF overgelaten aan ons, haar enige neven en nichten.

Camillus

geb.: 19 dec 1856, Gullegem
overl.: 17 okt 1897, Gullegem
geh.: Octavie-Sylvia Coorman
ber. : zwingelaar

Van Camillus weten we dat hij tenminste één zes jaar oudere broer had, Eduardus Constantinus. Uit de geboorteakte van Camillus kunnen we opmaken dat zijn ouders winkeliers waren en uit zijn overlijdensakte blijkt dat hij bij zijn overlijden woonde aan de Daalstraat te Gullegem. Dit betekent waarschijnlijk dat zijn kinderen, o.a. Idalia nadat beide ouders gestorven waren, op dit adres zijn blijven wonen. Waarschijnlijk waren de ouders van Camillus kruideniers, alhoewel we daar niets van weten. Ook weten we dat hij zelf zeven kinderen gehad heeft en vroeg gestorven is.

De grootvader van Octavie, Franciscus Coor(e)man was gehuwd met Francisca Marichal (?- 1850) waarvan we twee zonen kennen. Carel Louis, een kolenwerker uit Rumbeke en Ludovicus, de grootvader van Idalia een wever uit Gullegem. Ludovicus overleed als 71-jarige een maand eerder dan zijn dochter (en moeder van Idalia) Octavie-Sylvia, die slechts 41 jaar werd. Franciscus was 7 jaar toen zijn vader overleed en 10 toen zijn moeder overleed. De wezenakten moeten nog uitwijzen hoe dit gezin opgevangen is.

De overgrootvader van Octavie Coorman, genaamd Janvier Zacharie Cooreman is rond 1761 geboren en overleden te Moorsele op 27 maart 1800. Hij was gehuwd met Jeanne Catherine Debaere, geboren rond 1765 te Moorsele en er overleden op 24 november 1803. Beide overleden zeer jong. Janvier was slechts 39 jaar oud en Jeanne Catherine was 38 bij haar overlijden. We hebben drie kinderen kunnen terugvinden, waarvan er twee nog geen jaar oud waren bij hun overlijden. Frappant is dat het jongste kind, Marie Joseph op dezelfde dag overleden is als haar vader, slechts 20 maanden oud.

De moeder van Octavie Coorman, **Ursula Catharina Vanhee** (1832 – 1864) is slechts 31 jaar oud geworden en liet haar echtgenoot achter met vier kinderen, die een jaar na haar overlijden hertrouwde met Catharina Rosa Desmet. De grootouders van Ursula (onze directe voorouders) hebben we kunnen traceren tot begin 1700, waarvan hun nakomelingen voornamelijk schoenmakers waren in het Kortrijkse (Menenstraat). Haar grootvader **Petrus Josephus Vanhee** (~1762 - ?) was een kleermaker van habijten.

Petrus

Geb.: 16 jun 1808 te Gullegem
overl.: 19 feb 1882 te Gullegem
geh.: 1849 Nathalie Bostoën
ber. : winkelier

Petrus is opgegroeid in een landbouwersgezin met vier kinderen dat woonde in Gullegem. De eenenveertig jarige Petrus trouwde met de tien jaar jongere Nathalie Bostoën. Beiden staan in de geboorteakte van hun zoon Camillus geboekstaafd als winkelier te Gullegem. De overlijdensdata van Petrus en Nathalie worden ook genoemd in de huwelijksakte van hun zoon Eduardus Constantinus. Veel belangrijker is dat diezelfde huwelijksakte ook de overlijdensdata van zijn grootouders Andreas Deryckere en Barbara Theresia Verhaeghe vermelden. Typisch is dat Eduardus vier dagen na het overlijden van zijn vader in het huwelijk getreden is met Victoria Vandendorpe.

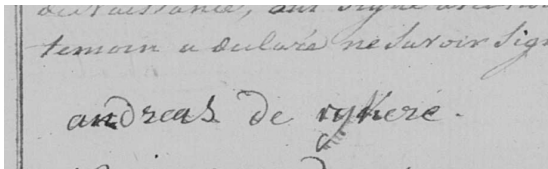

Petrus is 73 jaar geworden. Zijn vrouw was reeds 10 jaar eerder gestorven in de leeftijd van 54 jaar. Een zwager van Petrus, Joannes Bostoen is volgens zijn overlijdensakte overleden in de Werkhuisstraat te Brugge. Dit betreft hier waarschijnlijk nummer 9, toenmalig een zogenaamd Rasphuis of tuchthuis (voorloper van onze gevangenissen) in Brugge. Het zou erop kunnen wijzen dat deze Joannes voor de een of andere reden opgesloten geweest is. Bijvoorbeeld voor bedelen of zwerven.

Een zuster van Petrus, **Maria Theresia Deryckere** is op 23 mei 1827 gehuwd te Gullegem met de landbouwer **François Ferdinand Lagae**. François Lagae behoort tot een grote en belangrijke familie in de streek van Gullegem en Heule. Deze familie gaat terug tot in de 15e eeuw met een Seigneur Jacques de Lagae (1495-1570) als voorvader⁷. (zie verder de familie Lagae).

Edouard François Lagae(1845-1910), een kleinkind van Franciscus Constantin, en zijn zoon **George Joseph** (1882 - 1942) waren brouwers in Heule.

Andreas

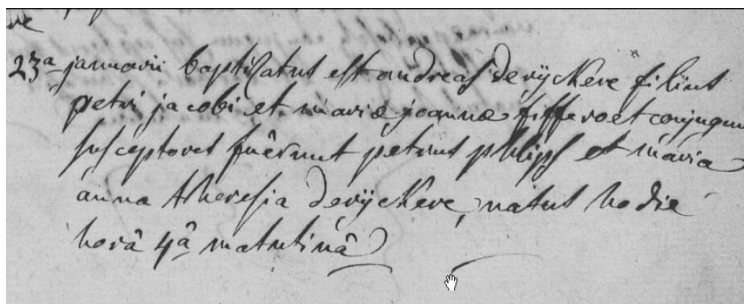
Geb.: 23 jan 1776 te Gullegem
overl.: 26 nov 1819 te Gullegem
ber.: landbouwer
geh.: Barbara Theresia Verhaeghe
geb.: 4 aug 1785 te Rollegem-Kapelle
ovrl.: 24 jan 1867 te Gullegem
ber. :

Handtekening op de geboorteakte van zijn zoon
Petrus Joannes

We hebben geen broers of zusters van Andeas kunnen terugvinden. Het gezin van Andreas kreeg vier kinderen, eerst een dochter Maria-Theresia die we al eerder bespraken en daarna Petrus, mijn betovergrootvader gevolgd door nog twee broers, waar we niets van weten.

Andreas is op 43-jarige leeftijd overleden, waarbij zijn oudste dochter slechts 13 jaar oud was en zijn jongste zoon Louis-Joseph slechts zes was. Negen jaar na zijn overlijden hertrouwde zijn vrouw Barbara Theresia Verhaeghe op 8 augustus 1828 met Judocus Dendauw uit Heestert. Met hem kreeg ze een zoon Joannes Franciscus die op 24 maart 1831 werd geboren. Zij is 82 jaar geworden.

Petrus Jacobus

Geb.: ?
Overl.: ?
Geh.: Marie Jeanne Pyfferoen

⁷ <http://users.skynet.be/jecoucke/laganl/ksgenealogy.htm>

Met Petrus Jacobus zijn we voorlopig aanbeland bij de stamvader van onze familie uitgaande van grootmoeder Idalia Deryckere.

In RAB vinden we PR_G Blz 1384 de doopakte van Andreas Deryckere (de enige met die naam die in de 2e helft van de 18e eeuw is geboren in Gullegem) van 23 januari 1776 zoon van Petrus Jacobus en Marie Jeanne Pyfferoen.

De Familie Lagae

Maria Theresia Deryckere, een zuster van mijn betovergrootvader **Petrus Deryckere**, is op 23 mei 1827 gehuwd te Gullegem met de wever **François Ferdinand Lagae**.

François Lagae behoort tot een grote en belangrijke familie in de streek van Gullegem en Heule. Deze familie gaat terug tot in de 15e eeuw met een Seigneur Jacques de Lagha (1495-1570) als voorvader⁸. Waar zijn land en hoeve gelegen waren heb ik nog niet gevonden. In de 19e eeuw bezat de familie Lagae een brouwerij in Heule. De Heulse familie Lagae speelde in de tweede helft van de 19e eeuw ook een belangrijke rol in de politieke geschiedenis van de gemeente Heule. In de periode 1815-1882 leverden zij verschillende burgemeesters.

Nu moeten we ons niet voorstellen dat deze Francois een rijkeluiszoon was. Nee, zijn vader was barbier en hij was een wever. Zoals zo vaak was zijn bruid, Maria Theresia, een spinster. Beide waren nauwelijks 20 jaar oud toen ze huwden. Zij kregen 10 kinderen en werden beproefd door een grote kindersterfte.

Een bijzonder gezin in deze familie was dit van **Franciscus Constantin** in 1798 gehuwd met Barbara Theresia Verhaeghe. Francois Ferdinand en Franciscus Constantin zijn de achterachterkleinkinderen van dezelfde betovergrootvader. We zouden kunnen spreken van een arme en rijke Lagae tak.

Franciscus die zelf de zoon was van een notaris, werd Burgemeester van Heule. In 1799 erfden Franciscus Constantinus Leonardus Lagae en Barbara Theresia Verhaeghe een herenhuis in de Krakeelstraat (huidige Peperstraat) te Heule. Meteen daarop verwierf Constantin Lagae de aanpalende gronden die thans voor een groot stuk deel uitmaken van het Park van Heule.

Een aantal van de kinderen van dit burgemeestersgezin hadden een markante loopbaan.

● **Agathe Rosalie Lagae** en haar zus Amelie hebben een belangrijke rol gespeeld bij de oprichting van het internaat, school en klooster der Zusters van Liefde in Heule. Naast de bestaande armschool had Agatha Lagae alreeds een zondagschool opgericht. De armschool had immers hulp nodig. In 1833 belegde Aghata Lagae in haar ouderlijke woonst een vergadering om over de armschool en over de zondagschool te spreken. Op deze bijeenkomst waren naast Aghata en haar zus Amelie ook nog Amelie Wittebolle, Constantina Tuyttens, Sophie Tuyttens en Constantina Holvoet aanwezig. Het was in deze vergadering dat in feite de stichting van het klooster van Heule plaatsvond. Agatha Lagae werd toen reeds door de overigen aangewezen als "Moeder Agatha"⁹. De zuster van

Guido Gezelle, Florentine (E.Z. Colomba) is er ruim 20 jaar non geweest. In 1877 werd Hugo Verriest¹⁰ nog gedurende een paar maanden directeur van dit klooster.

● **Romain Joseph** werd geneesheer

● **Amatus Constantin** werd priester en achtereenvolgens leraar aan het klein seminarie van Roeselare, het Grootseminarie van Brugge, ere-kanunnik en dan op het einde van zijn loopbaan pastoor van het Begijnhof van Brugge. Gedurende zijn tijd aan het klein seminarie van Roeselare voerde hij een briefwisseling met Guido Gezelle.

⁸ <http://users.skynet.be/jecoucke/laganl/ksgenealogy.htm>

⁹ <http://home.scarlet.be/zustersvanliefdeheule/historiek.html>

¹⁰ https://nl.wikipedia.org/wiki/Hugo_Verriest

● **Joseph Eduard** was notaris, Burgemeester van Heule (1855-1865) en provincieraadslid. Als vijfde kind uit het gezin van Lagae-Verhaeghe zal deze Joseph Edouard een belangrijk aandeel hebben in de bouwgeschiedenis van het Kasteel van Heule. Joseph Edouard huwde met Josephine Louise Angillis, afkomstig uit Rumbeke. Josephine Angillis had adellijke voorouders en woonde in het Kasteel van Rumbeke. Zij spoorde haar man aan om ook in Heule een ruime herenwoning te bouwen, overeenkomstig hun adellijke stand. Joseph laat bij zijn dood in 1865 een lusthof, moeshof, meers en land bebouwd met drie woonhuizen achter aan zijn oudste zoon Augustus Josephus Edgardus Lagae. Deze August Lagae, die zijn vader opvolgde als notaris en burgemeester van Heule, huwde met Jenny Claire Geerbrandt en kocht in 1874 een aanpalend stuk grond bij. Op dit domein bouwde het gezin Lagae-Geerbrandt een landhuis, het latere Kasteel van Heule¹¹. De familie Lagae-Geerbrandt liet samen met de bouw van het landhuis een lusthof, het Park, aanleggen in de Engelse landschapsstijl. Vlakbij het kasteel was ook een klein deel ingericht als Franse tuin. Het zogenaamde „*Kasteel van Heule*“ heeft het perceelsnummer 31a, de lusthof met het perceelsnummer 12 krijgt door de vele wijzigingen steeds een nieuwe exponent. In 1882 werd het hele kasteeldomein verkocht aan de familie Goethals.

● **Charles Louis** was advocaat/bankier

● De brouwer **Franciscus Judocus** (1802 - 1853) was van 1848 tot 1853 burgemeester van Heule.

● Monseigneur **Robert Lagae** (1882-1966) was bisschop van Tricalo.

---

¹¹ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/60709>

De buitenring van de kwartierstaat (stamoudsten)

Op de buitenring van de (cirkeldiagram van de) kwartierstaat liggen onze verste directe voorouders zowel in de vrouwelijke als in de mannelijke lijn. Uitgaande van deze stamoudsten kan men op de site een (beperkt) overzicht laten aanmaken van alle nakomelingen van een gekozen stamoude.

Stamouder van de Familie Deryckere

De stamboom bevat een aantal familietakken **Deryckere**. Stamoude van onze tak is **Petrus Jacobus Deryckere** (~1750-?) x Marie Jeanne Pyfferoen (1697-?) uit het Gullegemse

Uiteinden van de kwartierstaat

Petrus Josephus Verhaeghe (?- 1791) x Brigitta Reynaert (?- 1786) uit Moorsele

Pieter Joseph Verhaeghe (?- 1815) x Anna Catharina Vermandele (? - ?) uit Rollegem-Kapelle

Joannes Bostoen (?-?) x Godelieve de Baes (? - ?) uit de streek van Gullegem

Andreas Noppe (?- 1793) x Maria Catharina Theresia Holvoet (? - ?) uit Gullegem

Jacobus Cooreman (~1740 -?) x Petronella Decostere (? - ?) uit Moorsele

Janvier Zacharie Cooreman (1761-1800) x Jeanne Catherine Debaere (~1765 - 1803) uit Moorsele

Jacques Maryssael (~1760 -?) x Barbe Therese De Gryse (? - ?) uit Gullegem

Pierre Vanhee (~1700 -?) x Catherine Masalin (? - ?) uit het Kortrijkse

Petrus Josephus Vanhee (~1737 - 1810) x Isabella Rosa Verscheure (?- 1789) uit het Kortrijkse

Petrus Joannes Vandoorne (~1740 -?) x Marie Jeanne Lafrische (? - ?) uit Gullegem

Jan Berteete (~1720 - ?) x Marie Anne Therese Verhelle (? - ?) uit Wevelgem

Livinus Jacobus Berteel (~1745 - 1826) x Marie Joseph Holvoet (? - ?) uit Wevelgem

Stamouders van andere Deryckere takken

In de stamboom treffen we zeer veel korte Deryckere takken die allen verwant zijn via andere families. We geven alleen de grotere weer. De grootste en Belangrijkste is die van

Guillielmus Deryckere (~1695-?) x Maria Josepha De Veughele (~1697-1770) uit Gullegem via Mathys

Petrus De Rijckere (?-1718) x Sophia Guusse (?-1715) uit Wingene via meerdere families

Dwarsverbanden

De familienamen van de acht families in onze kwartierstaten (Vandeginste x Deryckere - Leenaert x Dispersyn - Schotte x Windels - Pennynck x Mathys) zien we soms terug als echtparen in diverse combinaties.

Ook combinaties van onze familienamen met eenzelfde andere familie (bv. Penet, Bekaert, Vanneste) komen voor.

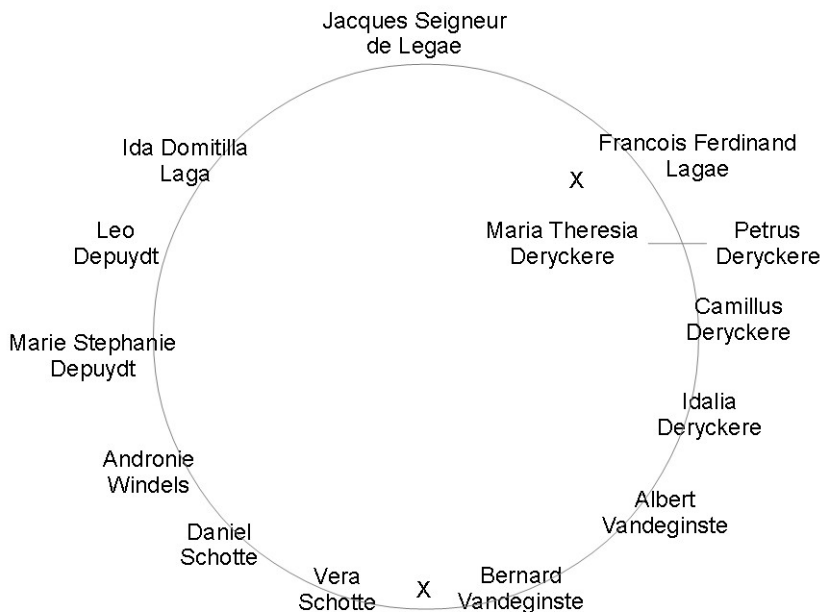
Ida Domitilla Laga (1791-? 0 uit Lendelede is de oudmoeder van Vera Schotte (via haar grootmoeder Marie Andronie Windels). Het is dus een directe voorouder.

Jacques (dit Magnuson) Heer (Seigneur) de Legae die een voorouder is van Ida Domitilla is derhalve een stamovergrootvader van Vera Schotte.

We gaan nu terug naar de zus van mijn betovergrootvader **Petrus Deryckere** die getrouwd is met **François Ferdinand Lagae**. Voordien hebben we gezien dat Jacques Heer de Legae ook zijn stamvader is.

Uitgeschreven geeft dit:

Vera Schotte fa Daniel Schotte fs Marie Andronie Windels fa Marie Stephanie Depuydt fa Leo Depuydt fs Ida Domitilla Laga ----> Jacques Heer de Legae -----> Francois Ferdinand Lagae x Maria Theresia Deryckere sr Petrus Deryckere pr Camillus Deryckere pr Idalia Deryckere mr Albert Vandeginste pr Bernard Vandeginste

Tweede Wereldoorlog

Op de vlucht voor de bombardementen

Kortrijk ging hevig gebukt onder de bombardementen van de Engelsen op het spooreplacement van de Duitsers. Vanaf de grote hoogte dat de bommenwerpers hun bommen losten was van precisie weinig sprake, waardoor soms grote stukken van de stad meegenomen werden. Veel bewoners vonden de nachten te onveilig en zochten hun heil in de dorpen rond de stad.

Ook mijn grootmoeder Idalia Deryckere ging 's avonds buiten Kortrijk overnachten. Zij ging elke avond overnachten bij Margriet Christiaans te Stacegem, langs de vaart Kortrijk-Bossuyt. Vaak moest ik als kleuter (Bernard Vandeginste) op zondag met mijn meter te voet mee heen en terug naar Stasegem. Mijn grootmoeder had Margriet leren kennen via haar dochter Maria. Beide wilden intreden in het klooster van de Passionistinnen. De moeder van Margriet vond trouwens dat haar dochter een goede partij was voor mijn vader Albert.

Mijn grootvader bleef al die tijd gewoon thuis in Kortrijk. Mijn ouders overnachtten bij een nicht van mijn vader in Heule (zie De Familie Vandeginste). Het huis aan de Passionistenlaan kwam ongeschonden uit de oorlog.

Brouwerijen, Drankhuizen en Herbergen

Brouwerij Lagae

In 1800 werd de brouwerij Lagae opgericht gelegen aan de Heulestraat 47 te Heule.

Franciscus Judocus Lagae (1802 - 1853), directe nakomeling van de stamvader van de echtgenoot van Maria Theresia Deryckere (1806 - 1883) was een van de brouwers. In 1935 werden de activiteiten gestaakt. Alleen de voormalige brouwerswoning is bewaard gebleven.

In de Grote Oorlog lag Heule achter het front. Duitse soldaten werden er ingekwartierd onder andere in het kasteel en in de

brouwerij.

Molens en Molenaars

Cijnsmolen te Ooigem (Wielsbeke)¹²

Deze graanwindmolen, gebouwd voor 1450, was een banmolen van de Heren van Ooigem. In 1510 verkocht de familie van Luxemburg de vrijheerlijkheid Ooigem aan het Bourgondische geslacht de Gros. Freddy de Gros, heer van Ooigem, liet de molen in 1514 volledig vernieuwen. Bij de godsdienst troebelen rond 1580 werd de molen vernield en rond 1640 heropgebouwd.

Op kerstdag 1790 werd de molen te huur aangeboden, *een korenwindmolen met twee woonsteden lochting en aanpalend stuk van het allerbeste kouterland, groot 20 honderd lands of daar omtrent alles wel gesitueerd tegenaan het dorp van Ooigem, kasselrij Kortrijk. Zich wenden tot sieur Francies Noppe, baljuw van en te Bavikhove, of tot notaris de Volder te Harelbeke.*

De molen wordt rond 1840 de eigendom van notaris **Franciscus Constantinus Lagae** waarna bij zijn overlijden in 1848 de molen overging op zijn erven. Charles Goemare pachtte en bemaalde de molen. In 1864 gaat de molen over in andere handen. De molen werd in 1920 afgebroken.

---

¹² <http://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=3606>

Verhalen en Anekdoten

Beeldhouwer Julius Lagae en de zus van mijn betovergrootvader hebben dezelfde stamvader

Maria Theresia Deryckere (1806-1893) is gehuwd met landbouwer François Ferdinand Lagae (1808-1883). Haar broer, Petrus is mijn betovergrootvader langs mijn grootmoeders zijde. François Lagae uit Gullegem en beeldhouwer Julius Lagae uit Roeselare blijken dezelfde stamvader te hebben, namelijk Jacques Seigneur de Legae, waarvan beweerd wordt dat die een afstammeling is van Magnus Lagha, geboren in Zweden in 1477.

Julius beeldhouwde onder andere het standbeeld van Albrecht Rodenbach in Roeselare. We citeren uit een artikel verschenen in *Ons volk Ontwaakt*¹³.

Julius Lagae, onze groote beeldhouwer, kwam ter wereld te Rousselaere, in 't herte van West-Vlaanderen, den 15e Maart 1862. Hij was derde van acht kinderen. Vader Ramond Lagae stierf in den ouderdom van 76 jaar, doodversleten van werken. Moeder Lagae, geboren Van Dorpe was een beminnelijke vrouw. De grootmoeder van vaderlijke zijde was een Watteeuw uit Fr.-Vl., misschien wel van de oorije van den vermaarden schilder Watteau, uit de XVIIIe eeuw, ook een Fransch-Vlaming. Zou het buitengewoon talent van Lagae hem langs deze leie toegevloten zijn? 't Ware 't nagaan weerd.

De Lagae's woonden te Rousselaere in een klein zijstraatje; moeder hield er een winkeltje van groensels en pataten; vader deed in hooi en strooi, zeer bescheiden zooals het destijds ging. Als ik over drie, vier jaar, bij Lagae lange uren model zat en hij, onder 't geduldig boetseeren, mijnen kop rechts en links, van voren, van achter, aan 't bekijken was, liep het gesprek altijd uit op ons Vlaanderen en dan vertelde hij mij zoo geern van zijn kinderjaren; hoe hij 's zomers in de eerste vroegte met vader ten velde trok om ergens een loopke land met aardappels uit te delven. Hoe blij sloeg zijn kinderhert als de oogst goed uitviel en de schone witte eironde pataten ten allerkant uit de aarde rolden.

Als de zon hoog genoeg gerezen was zetten zich vader en zoontje langs een gerskant, vaagden hun eerlijk zweet af en, onder den blauwen hemel en de alomrond zingende vogels, smulden zij een dikke boterham op en dronken bij gulle teugen een kom koffij en melk. - Dan weer aan 't werk, en als de zakken vol waren, zeere naar huis, vader aan den kruiwagen en het jongskan aan de trekkoord. Nu ging moeder content zijn! Nooit in mijn leven, zei Lagae, heb ik gelukkiger stonden beleefd.

's Zondags, in 't najaar, trok het jongetje het huis uit, dragende een zwaren korf met okkernoten om ze, langs wegen en straten en in de herbergen, te gelde te maken. De menschen zagen het vriendelijk manneke geern en als het uitverkocht was, liep het met zijn zakken vol dikke stuivers naar moeder, om ze preutsch en overblij in haren schoot te werpen.

Te Rousselaere bestond een kleene academie van teekenkunde, onder het bestuur van wijlen H. Horrie, een braaf, vriendelijk man van den ouden trant, wiens aandenken Lagae nog heden in eere houdt. Daar ontving hij zijn eerste opleiding in de kunst en voelde hij een warme gloed stijgen in zijn hert en geest. Hoe zoo een avondschooltje, in de verre gouwen, gelegenheid kan geven tot de ontwikkeling van een genialen kunstenaar die anders misschien zijn leven zou versleten hebben als gewone ambachtsman. Dat geeft stof tot nadenken over het nut van 't schoolwezen, niet met het inzicht groote kunstenaars te kweken, wat wel, uiterst zelden, eens gebeuren kan, maar om 't zij welke begaafdheden die in het volk rusten tot ontwikkeling te verhelpen en goede arbeiders te

¹³ <http://users.skynet.be/ovo/JuliusLagae.html>

kweeken.

Als medeleerling vond hij aldaar Karel Dupon, broeder van onzen groote Josuë. De beiden sloten enge vriendschap.

Karel Dupon, zei mij Lagae, verwekte in mij eigene gedachten en eigene opvatting; hij leerde mij ook vlijtig zijn en noest aan 't werk. Veel goeds ben ik hem schuldig.

Karel Dupon is later werkzaam geweest te Antwerpen en dan weer te Rousselaere, alwaar hij overleed over een paar jaren.

Van zijn veertiende af vond de jonge scholier werk in den bekenden winkel van Clement Carton, te Rousselaere. Daar leerde hij steen zagen en kappen, ornamenten snijden in hout, engelen en heiligen houwen voor biecht- en predikstoelen, en... een zure korst brood verdienen. Door tusschenkomst van invloedrijke mannen die de zeldzame begaafdheden van den jongeling beseft hadden, wierd hij in het jaar 1880, met hulp van stad en provincie, in staat gesteld zijn studiën voort te zetten te Brussel, als leerling der Koninklijke Academie der Schoone Kunsten. Hij was vervolgens werkzaam bij Van der Stappen en later bij Jef Lambeaux, maar stilaan kiemden in zijne geest de zuivere begrippen der kunst die hem later hoog moesten dragen.

In 1888 behaalde hij den prijs van Rome. Dan trok hij naar Italië en verbleef drie jaar lang in de eeuwige stad en in Florentië, waar bijzonders Donatello een diepen en duurzame indruk op hem uitoefende. Hij kwam terug uit Italië met een aantal werken, waaronder de Boetelingen, nu in 't Museum van Gent en Moeder en Kind, dat dadelijk bekroond werd te München met den grooten gouden eerepenning, werken die —ofschoon eerstelingen van zijn hand— nog heden gelden als meesterstukken van eersten rang.

In 't land terug werkte hij onverpoosd. Wij danken hem de standbeelden van Van Beneden, te Mechelen; Ledeganck, te Eecloo; Albrecht Rodenbach, te Rousselaere; en eene reeks onvergelykelyk kunstvolle koppen; van onzen koning Zijne Hoogmogendheid Albert I; van Guido Gezelle; kardinaal aartsbisschop Goossens, Lequime; Juliaan Dillens; Arnold Goffin; Dr Bruylants; Dr Elie Lambotte; Callebert; Hubin en een tal andere.

In 1905 zond Lagae een tiental zijner werken naar een kunstuitstalling in de hoofdstad van Oostenrijk, Weenen. Welk opzien, welken diepen indruk deze werken daar maakten, staat te lezen in de Duitsche dagbladen en tijdschriften. Eenige uittreksels uit die berichten werden aan Lagae gezonden die mij vroeg, ze voor hem te willen vertalen. Ik lei deze snipperlingen zorgvuldig in een diep schof waar ze dagen, maanden, jaren ongestoord bleven rusten... Als Ons Volk mij onlangs verzocht verzocht een artikel over mijnen dierbaren vriend te schrijven ging ik op zoek en, Sint Antoontje zij dank, hier liggen ze weer voor mij.

In 1908 zond Lagae drie koppen naar den Kunsttag te Berlijn en verwierf daar even onmiddellijk de zelfde eer en algemeene bewondering. "Lagae" schreef een blad "heeft maar drie portretbusten gezonden, maar waarlijk verbluffend zijn ze alle drie door 't innig leven dat er in zit. Meunier dien wij gewoon waren als den aanvoerder der kunst te beschouwen moet bijna terugtreden bij die wonderbare koppen."

Even hoog in achting staat onze Vlaamsche kunstenaar in Engeland, in Italië, in Spanje, ja, de wereld door.

Nu ligt hij sedert vier jaren aan het werk met het denkmaal dat zal opgericht worden te Buenos-Ayres, in Zuid-Amerika, ten aandenken van het honderdjarig bestaan der Argentijnsche Republiek. Dit reuzenwerk zal eene oppervlakte beslaan van 110 meter diepte op 50 meter breedte en zal rijzen tot eene hoogte van 25 meter. Lagae werd er mee belast ten gevolge van een prijskamp uitgeschreven door de Regeering van Argentinië, waaraan meer dan tachtig kunstenaars uit alle landen deelnamen.

Wat al niet uit het blijde jongsken van Rousselaere geworden is! Doch zoo effenaf en met eenen sprong is Lagae niet gekomen waar hij nu staat. Zware, zwarte dagen van beproeving heeft hij

doorworsteld; elk ander zou menigmaal armen en handen hebben laten zinken. Hij hield vol, zonder ooit een strooi te wijken van zijn kunstideaal. Nu staat hij daar in volle heerlijkheid, genietend de algemeene herkenning van zijn geniaal talent. Die bijval heft hem toch geen deere gedaan noch zijn echt Vlaamsch wezen ontlueterd, even zoo min als de droeve dagen de eerlijkheid en oprechtheid van zijn kunst hebben kunnen krenken. Hij is en blijft de echte, rechte, onbedorven Vlaming, ongekunsteld, flink en gulhertig na als voor.

Eere zij hem, die zijn land en zijn volk tot eere strekt.

Moge hij, vol macht en kracht, zijn edel werk nog lange jaren voortzetten!

G. Verriest

Een zwager van mijn betovergrootvader belandt in een Rasphuis

Een zwager van **Petrus Deryckere**, Joannes Bostoën is volgens zijn overlijdensakte overleden in de Werkhuisstraat te Brugge. Hij was ongehuwd en slechts 35 jaar oud. Zijn overlijden werd aangegeven door de directeur van het bedelaarshuis¹⁴. Het betreft hier waarschijnlijk een zogenaamd Rasphuis, bedelaarshuis of tuchthuis (voorloper van onze gevangnissen) in Brugge. Het zou erop kunnen wijzen dat deze Joannes voor de een of andere reden opgesloten geweest is. Bijvoorbeeld voor bedelen, landlopen of zwerven. Het kan ook zijn dat hij daar werkte als werkmans.

In de Franse tijd (eind 18de eeuw) werden ook priesters die weigerden de eed aan de Republiek af te leggen in een rasphuis opgesloten.

De stad Amsterdam opende in februari 1596 als eerste een tuchthuis. Dat verkreeg enkele jaren later het monopolie op brazielhout, dat in het tuchthuis geraspt werd tot poeder voor gebruik als oranje rode textielverf. Het tuchthuis kreeg dan ook al snel de naam rasphuis. Voor vrouwen was er het nabijgelegen spinhuis. Ook daar was arbeid het medicijn tegen criminaliteit en ledigheid. De tuchthuizen werden bevolkt door misdadigers, bedelaars en probleemjongeren. Het idee van tuchthuizen bleek erg populair, en verspreidde zich vanuit Amsterdam naar andere Nederlandse gemeenten (Leiden, Leeuwarden, Gouda) en naar Vlaanderen (bijvoorbeeld het dwinghuis in Antwerpen of het tuchthuis in Brussel). Ook in het buitenland nam men het idee over (Duitsland, Zwitserland).

Carolus Petrus Deryckere huwt zijn echtgenote voor de 2de maal

Bij het huwelijk van **Carolus Deryckere** (1773-1821) (tak van Guillielmus) ontstond een eigenaardig voorval. Carolus huwde te Gullegem op 29 april 1799 met Brigitta Lannoo. Daarna huwde hij op 30 april 1802 nogmaals met Brigitta Lannoo, maar nu te Moorsele.

Het bleek namelijk dat het eerste huwelijk te Gullegem onwettig was door een administratieve fout. In de Franse tijd moesten in de jaren VII en VIII van de Franse Republiek (29 april 1799 valt onder het jaar VII) de huwelijken gesloten worden in de kantonale hoofdplaats en die was voor Gullegem, de gemeente Moorsele. Daar ze te Gullegem getrouwd waren diende het huwelijk in Moorsele overgedaan worden. Maar juridisch was dit huwelijk in 1802 eveneens ongeldig. Immers toen was reeds besloten dat de huwelijken van inwoners van Gullegem weer afgesloten moesten worden in Gullegem. Tussen beide huwelijken is zijn oudste zoon, Petrus Franciscus, geboren op 23 maart 1801. Op zijn zogenaamde tweede huwelijk was zijn vrouw zwanger van haar tweede kind, Joannes Andreas. Hoe dit (achteraf) allemaal administratief verwerkt is dient nog onderzocht te worden.

¹⁴ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Werkhuisstraat>